

Oszustwa w podatku VAT przy wykorzystaniu śruty sojowej

Warsztaty PwC

Czerwiec 2015 r.

Plan spotkania

- 1** Wprowadzenie

- 2** Mechanizm oszustw VAT stosowany na polskim rynku śruty sojowej

- 3** Okoliczności wskazujące na to, że śruta sojowa może być przedmiotem przestępstwa

- 4** Skutki oszustw dla uczciwego przedsiębiorcy i jego pracowników

- 5** Aktywność i sposób działania organów państwa

- 6** Sposoby ochrony przed odpowiedzialnością osobistą i skutkami finansowymi dla przedsiębiorstwa

Wprowadzenie

1

Wprowadzenie

Od 2011 roku obserwujemy nasilające się zjawisko oszustw podatkowych związanych z wyłudzeniem podatku VAT, polegających na **dokonywaniu szeregu fikcyjnych transakcji handlowych przy wykorzystaniu mechanizmu wewnątrzwspólnotowej dostawy towarów** przez sieć podmiotów z różnych krajów UE.

Towary, będące przedmiotem oszustwa, mogą być nabywane lub odsprzedawane uczciwym podmiotom, które nie są świadom działaniami swoich klientów. W takiej sytuacji **również uczciwi przedsiębiorcy mogą stać się ofiarą oszustwa** i ponieść istotne konsekwencje finansowe w związku z **niedochowaniem należytej staranności** przy doborze kontrahenta.

W procedurze tym wykorzystywane są przede wszystkim **rzeczy nieoznaczone, masowe i „znikające” w cyklu produkcyjnym**, niepodlegające specjalnemu reżimowi dotyczącego transportu np. **owoce cytrusowe, zboża, oleje roślinne, komponenty paszowe, inne produkty rolno-spożywcze**, a także materiały budowlane w tym pręty stalowe, cement, drewno, itp.

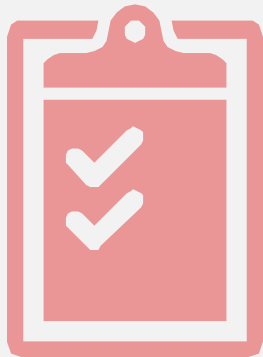

Wprowadzenie

Obecnie organy kontroli skarbowej prowadzą wzmożone działania w odniesieniu do podmiotów działających w ***sektorze produkcji pasz***. Branża ta wskazywana jest jako ta, w której często dochodzi do oszustw i wyłudzeń związanych z rozliczeniami w podatku VAT.

Śruta sojowa używana przy produkcji pasz jest towarem wykorzystywanym do nadużyć podatkowych z uwagi na ***23% stawkę podatku VAT*** i jej „znikanie” w cyklu produkcyjnym.

Wykorzystywanie w procederze oszustw w podatku VAT towarów znikających, takich jak przykładowo śruta sojowa, prowadzi do zachwiania sytuacji na rynku i ***sprzedaży po cenach dumpingowych***, zaniżonych na skutek wyłudzeń VAT.

Wprowadzenie

Strona główna > Wydarzenia > MF wykryło oszustwa podatkowe na ponad 10 mld zł

MF wykryło oszustwa podatkowe na ponad 10 mld zł

22.01.2015 15:55, ostatnia aktualizacja 22.01.2015 15:59

W ubiegłym roku inspektorzy skarbowi wykryli oszustwa na kwotę ok. 10,2 mld zł, wobec 6,4 mld rok wcześniej - poinformowała wiceminister finansów Agnieszka Królikowska. Zaznaczyła, że to wstępne dane, które mogą się jeszcze nieznacznie zmienić

Rzeczpospolita | 27.06.2012 | str. 4 | Paweł Rochowicz

Trzeba dokładnie sprawdzać tanie oferty

OSZUSTWA W VAT
Zalew polskiego rynku stała i paliwami ze Wschodu może oznaczać poważne kłopoty podatkowe i karnoskarbowe dla nabywców takich towarów

Wyborcza.pl / Gazeta Wyborcza / Kraj / Kraj

Gang wyprał miliard. Wyłudzenia VAT

Kamil Siałkowski 24.10.2014 17:49

Wyłudzacze VAT trafili za kratki

Są pierwsze zatrzymania w ujawnionej przez „Puls Biznesu” aferze związanej z nielegalnym handlem olejem napędowym z Białorusi. Grupa miała oszukać skarbowo państwa na 65 mln zł. To wierzchołek góry lodowej

Ministerstwo Finansów nie chce skuteczniej zwalczać przestępców wyłudających VAT. To działanie na szkodę państwa – alarmują eksperci

Rzeczpospolita | 23.07.2012 | str. 3 | GRAZYNA ZAWADKA

VAT zamiast napadu

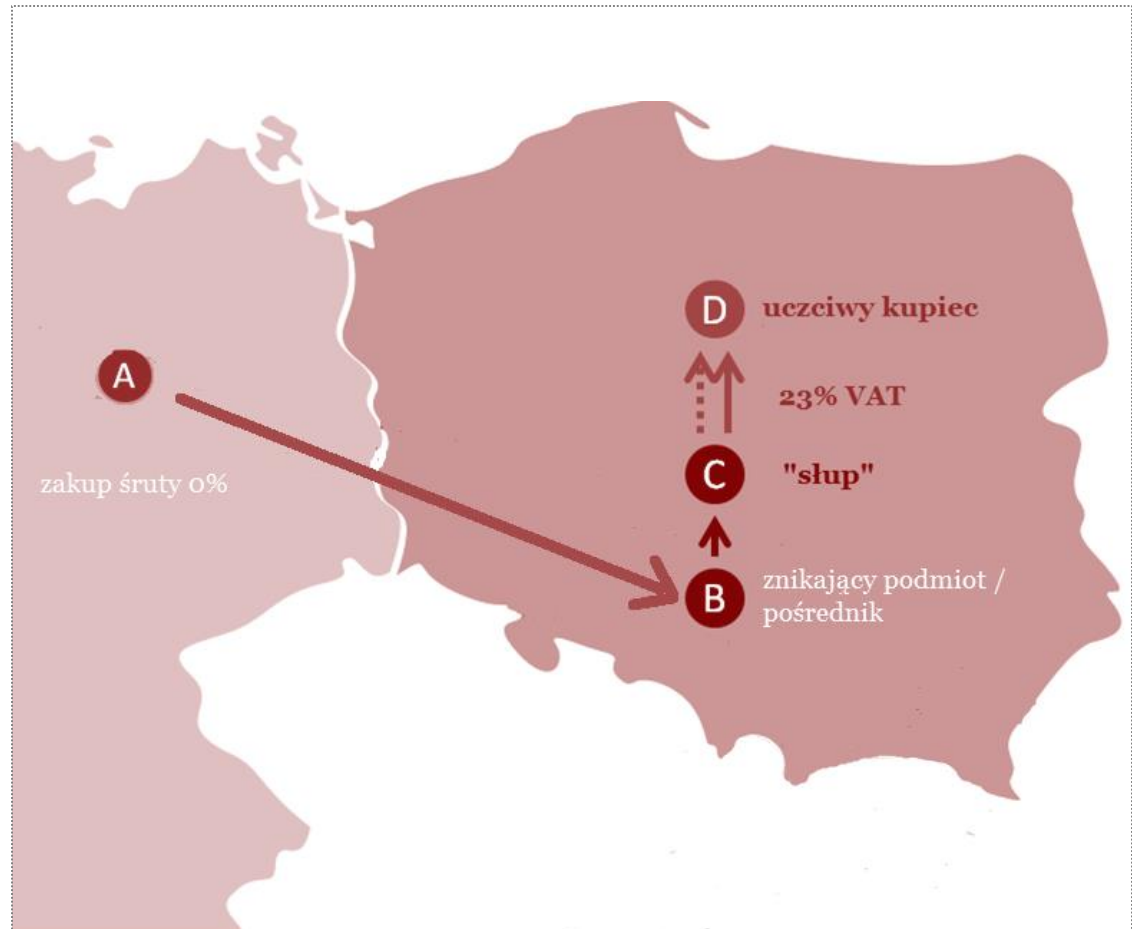
POLICJA | Przestępcy stawiają na mniej ryzykowne ale bardziej opłacalne wyłudzenia gospodarcze, bo trudniej je wykryć

Mechanizm oszustw VAT stosowany na polskim rynku śruty sojowej

2

Mechanizm oszustw VAT stosowany na polskim rynku śruty sojowej

Przykładowy schemat transakcji

*Okoliczności wskazujące na to,
że śruta sojowa może być
przedmiotem przestępstwa*

3

Okoliczności wskazujące na to, że śruta sojowa może być przedmiotem przestępstwa

Towar oferowany jest poniżej ceny rynkowej

Rynkową cenę śruty sojowej w Polsce kształtują importerzy. Ceny towaru u importerów są zbliżone, a ich wysokość wynika z notowań na giełdzie CBOT w Chicago. Dystrybutorzy, którzy odkupują od importerów, oferują ceny różniące się w danym dniu o kilka złotych na tonie. **Przy różnicy rzędu 30 zł i więcej na tonie można przypuszczać, że towar jest przedmiotem przestępstwa, a jeśli różnica jest wyższa, można już być tego pewnym.**

Śruta pochodzi z Niemiec

Kupowanie śruty sojowej w Hamburgu lub Magdeburgu prawie zawsze jest nieopłacalne. Cena śruty sojowej i stawka transportowa do Polski są bowiem wyższe, niż w przypadku transakcji w polskich portach. Nie opłaca się to importerom światowym i europejskim a nawet niemieckim, tradycyjnie importującym z Ameryki przez polskie porty. Proceder kradzieży VAT na śrucie niemieckiej trwa od 3 lat i narasta z miesiąca na miesiąc. Obecnie dotyczy nawet kilkudziesięciu tysięcy ton miesięcznie.

Okoliczności wskazujące na to, że śruta sojowa może być przedmiotem przestępstwa

Jak to się opłaca?

Ceny śruty na dzień 8 czerwca 2015 r.

Polska – Gdynia – **425\$/t**

Niemcy – Hamburg – **423\$/t**

Niemcy – Magdeburg – **433\$/t**

Do cen śruty z Niemiec należy doliczyć koszt transportu

Hamburg:

Wrocław: 110zł/t

Warszawa: 160zł/t

Poznań: 95zł/t

Magdeburg:

Wrocław: 75zł/t

Warszawa: 120zł/t

Poznań: 65zł/t

Okoliczności wskazujące na to, że śruta sojowa może być przedmiotem przestępstwa

Miejscem załadunku towaru jest magazyn wewnątrz naszego kraju

W Polsce śrutę sojową luzem opłaca się generalnie sprzedawać tylko prosto z magazynów portowych. Importerzy i dystrybutorzy nie prowadzą magazynów wewnątrz kraju, ponieważ jest to dla nich nieopłacalne. Magazyny wewnątrz kraju, służące do przeładunków śruty sojowej, to mogą być tzw. dziuple. Organizują je firmy, które kradną VAT.

Śrutę oferują małe lub mało znane firmy

Firmy, które zaczęły oferować śrutę w cenach poniżej cen rynkowych od 2011 roku (w tym czasie przestępcy wkroczyli na rynek) mogą być oszustami, którzy dopuścili się wyłudzenia VAT.

Wyłudzacze VAT zakładają firmy-słupy, a swoje siedziby najczęściej lokują w dużych miastach np. Warszawa, Wrocław, Praga czy Budapeszt. Dla odbiorców są to nowe, nieznane firmy. Odsprzedają one śrutę w niższych cenach komu tylko mogą.

Okoliczności wskazujące na to, że śruta sojowa może być przedmiotem przestępstwa

Przykładowe symptomy świadczące o wyłudzeniach VAT

Żądanie od odbiorcy zapłaty zaraz po rozładunku lub w bardzo krótkim czasie po nim, przy jednoczesnym oferowaniu ceny znacznie niższej niż rynkowa (o ok. 50-100 zł/t od cen giełdowych).

Proponowanie takiej samej ceny za śrutę w całej Polsce, czyli niezmiennej kwoty niezależnie od odległości od miejsca dostawy. Wyłudzacze VAT przeciętnie mogą zarobić ok. 400 zł na tonie, dlatego są gotowi ponieść koszty dostawy. W perspektywie mają bowiem zbliżający się zysk.

Oferowanie śruty sojowej nieznacznie poniżej ceny rynkowej przez dobrze znanemu kupującemu handlowca lub pozornie zaufaną lokalną firmę. Firma oferująca w cenie 20-30 zł/t niższej może stać w długim łańcuszku firm sprzedających sobie „papierowo” towar pochodzący od słupa. Paszarni czy rolnikowi sprzedający jest znany, więc transakcja z nim wydaje się bezpieczna.

Okoliczności wskazujące na to, że śruta sojowa może być przedmiotem przestępstwa

Przykładowe symptomy świadczące o wyłudzeniach VAT

Agresywna oferta w cenie 70-150 zł/t poniżej ceny giełdowej. Ofertę taką można otrzymać od tzw. „słupa” lub firmy bardzo podobnej do „słupa” tzw. „bufora”. Takie podmioty można zidentyfikować na podstawie tego, że są nowoutworzone lub funkcjonują krótko na rynku śruty.

„Złudne” porównywanie poziomu cen w polskich portach do poziomu cen w Hamburgu. Zawirowania w rytmiczności dostaw w czasie żniw w Ameryce Południowej w kwietniu-maju to okres, kiedy w Hamburgu brakuje dostatecznej ilości śruty. Cena pokazywana w Hamburgu jest wówczas niższa niż w Polsce, jednak nie ma śruty w bieżącej sprzedaży w cenach wynikających z notowań. Realizowane są tylko wcześniej zawarte kontrakty. Okres ten nie jest zatem czasem, w którym warto porównywać ceny na rynku polskim z cenami na rynku niemieckim.

Skutki oszustw dla uczciwego przedsiębiorcy i jego pracowników

4

Skutki oszustw dla uczciwego przedsiębiorcy i jego pracowników

Zakup lub sprzedaż śruty sojowej, która została lub zostanie wykorzystana do działań polegających na wyłudzeniu podatku VAT wiąże się z ***ryzykiem finansowym i karnym***

Negatywne konsekwencje mogą dotknąć także uczciwych przedsiębiorców, którzy ***nie wiedzieli***, że biorą udział w procederze wyłudzenia podatku VAT

Organy podatkowe badają należytą staranność przedsiębiorców biorących udział w wyłudzeniu podatku VAT, a ***sam fakt posiadania dokumentów oraz zapłata podatku mogą nie wystarczyć*** w przypadku zakwestionowania rozliczeń podatku VAT

Skutki oszustw dla uczciwego przedsiębiorcy i jego pracowników

Zaległości podatkowe i odsetki karne

Kwestionowanie prawa do odliczenia VAT naliczonego w sytuacji, kiedy towary służące do prowadzenia działalności gospodarczej zostały nabyte od podmiotu dokonującego oszustw

Kwestionowanie prawa do zastosowania stawki 0% przy sprzedaży podmiotowi zagranicznemu towarów, które następnie stały się przedmiotem oszustwa. Wiąże się to z koniecznością poniesienia kosztu podatku VAT według stawki krajowej

W przypadku zakwestionowania prawa do odliczenia podatku VAT, organy podatkowe mogą również zakwestionować zakwalifikowanie danego wydatku do kosztów uzyskania przychodów, co może prowadzić do zaległości podatkowej oraz naliczenia odsetek na gruncie podatku dochodowego od osób fizycznych i podatku dochodowego od osób prawnych

Skutki oszustw dla uczciwego przedsiębiorcy i jego pracowników

Odpowiedzialność karna

Popołnienie przestępstwa skarbowego może skutkować grzywną w wysokości do **16 800 000 zł**, jak również karą pozbawienia wolności w wysokości maksymalnie nawet **5 lat**

Skazanie może wiązać się dodatkowo z orzeczeniem środków karnych takich jak **zakaz prowadzenia działalności gospodarczej, wykonywania zawodu lub zajmowania określonego stanowiska** czy też podanie wyroku do publicznej wiadomości

Kara finansowa dla spółki z tyt. ustawy o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary

Aktywność i sposób działania organów

5

Aktywność i sposób działania organów

- Obecnie prowadzone są wzmożone działania w odniesieniu do podmiotów działających w ***sektorze produkcji pasz***
- Organem prowadzącym postępowanie jest zwykle urząd kontroli skarbowej
- Badana jest należyta staranność przedsiębiorców w kontaktach handlowych, a ***sam fakt posiadania dokumentów oraz zapłata podatku mogą nie wystarczyć*** w przypadku zakwestionowania rozliczeń podatku VAT
- Organy dysponują wieloma dowodami – np. dowody z przesłuchań świadków, wykorzystanie dowodów zgromadzonych w innych postępowaniach przez organy śledcze (np. CBS, prokuratura)
- Postępowania prowadzone są zwykle przez urzędników posiadających rozległe doświadczenie w sprawach dotyczących oszustw podatkowych
- Kontrolujący często mają wiedzę o nierzetelnych kontrahentach i występujących nadużyciach

*Sposoby ochrony przed
odpowiedzialnością osobistą i skutkami
finansowymi dla przedsiębiorstwa*

6

Sposoby ochrony przed odpowiedzialnością osobistą i skutkami finansowymi dla przedsiębiorstwa

Dochowanie należytej staranności w kontaktach handlowych

Wprowadzenie stosowanie i uaktualnianie wewnętrznych procedur zabezpieczających

Szkolenia dla pracowników m.in. z weryfikacji kontrahentów

W razie sporu z organami proaktywny udział w prowadzonym postępowaniu

Dziękujemy za uwagę

Tomasz Kassel

Partner

Mobile +48 502 18 4846

Office +48 22 7464846

tomasz.kassel@pl.pwc.com

Jan Tokarski

Starszy Menadżer

Mobile +48 502 18 4651

Office +48 22 746 4651

jan.tokarski@pl.pwc.com

Przemysław Antas

Starszy Konsultant

Mobile +48 519 50 6837

Office +48 22 746 6837

przemyslaw.antas@pl.pwc.com